

Er referens

Fo.remissvar@regeringskansliet.se

Vår handläggare

Pauline Ärleback

Remissvar gällande betänkandet SOU 2025:79, Samlade förmågor för ökad cybersäkerhet

Sammanfattning av FOI:s synpunkter

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på betänkandet.

FOI anser att utredningen påvisar att förutsättningar för att överföra arbetsuppgifter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) till Försvarets radioanstalt (FRA) finns.

FOI anser att utredningen påvisar att i samband med att den nationella CSIRT:en (CERT-SE) överförs från MSB till FRA, vilket FOI tillstyrker, bör även verksamhet utöver denna överföras, vilket FOI i stort sett tillstyrker. FOI menar dock att det behöver utredas vidare huruvida NCC-SE bör överföras till FRA eller även fortsatt bör hanteras av MSB, eller av annan part.

FOI lämnar härutöver följande synpunkter och kommentarer på betänkandet.

Fördjupade kommentarer och synpunkter

FOI anser, i betraktandet av utredningen om det Nationella cybersäkerhetscentret i sin helhet, att de frågeställningar som lyftes i myndighetens remissvar gällande det första delbetänkandet *Ett nytt Nationellt cybersäkerhetscenter – Ändamålsenliga och effektiva former för ledning, organisering och styrning*, Fö2024/00785, förblir obesvarade. Det följande delbetänkandet *Ett nytt Nationellt cybersäkerhetscenter – Förutsättningar för en effektiv verksamhet* Fö2024/00785, tillsammans med det föreliggande betänkandet tydliggör inte formen för ingående myndigheters åtaganden och operativa verksamhet inom centret.

De synpunkter och kommentarer som FOI härutöver lämnar på förslagen i betänkandet är att se i ljuset av denna övergripande åsikt.

I kapitel 3. Verksamhetsöverföring, ger utredningens förslag stort fokus åt de operativa delarna av MSB:s nuvarande ansvar i det nationella cybersäkerhetsarbetet. Betänkandet berör inte de uppgifter på strategisk nivå som, utöver de som är reglerade i förordning, idag hanteras av MSB, såsom utformande av metodstöd för det systematiska informationssäkerhetsarbetet.

Utredningen föreslår i samma kapitel att FRA ska utses till nationellt samordningscenter för forskning och innovation inom cybersäkerhet. Argumentationen utgörs i huvudsak av att det etablerar ett mer samlat företräderskap i frågor som rör informations- och cybersäkerhet. Dock relaterar argumentationen endast till det ansvar som MSB har idag avseende dessa frågor, det finns ett flertal myndigheter som finansierar och bedriver forskning inom cybersäkerhetsområdet. FRA saknar tradition och synergi till kärnverksamheten i forskningsfrågor. Det förefaller lämpligare att den samordnande verksamheten inom NCC-SE kvarstår hos MSB:s verksamhet för internationella relationer, forskning och innovation, alternativt till den i SOU 2023:59 föreslagna Myndigheten för strategisk forskning.

I avsnitt 4.1 *"konstateras att NCSC sedan den 1 november 2024 är en del av FRA och därmed inte utgör ett myndighetsgemensamt samverkanscenter som tidigare."* Samtidigt kvarstår det faktum att sex utpekade samverkansmyndigheter (Försvarmakten, MSB, Post- och telestyrelsen, FMV, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen) genom förordning har att samverka genom att *"inom ramen för sina respektive befintliga ansvarsområden, löpande bistå det nationella cybersäkerhetscentret med kunskap, kompetens och information"* (Förordning [2025:237] om det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt, 4-5 §§). Vidare framgår i 7-8 §§ att det vid centret ska finnas ett strategiskt samverkansråd med uppgift att ge FRA stöd i utformningen av den strategiska inriktningen av centrets verksamhet där samverkansmyndigheterna representeras av sina myndighetschefer. Det är inte tydligt på vilket sätt denna verksamhetsform skiljer sig från ett myndighetsgemensamt samverkanscenter. FOI anser även att det förblir otydligt på vilken basis de utpekade myndigheterna har valts ut till detta uppdrag samt i vilken egenskap och i vilken utsträckning dessa myndigheter förväntas bidra, i synnerhet efter den föreslagna förflyttningen av MSB:s strategiska och operativa ansvar inom det nationella cybersäkerhetsarbetet.

Därutöver bör poängteras att många andra myndigheter har viktiga uppdrag inom cybersäkerhetsområdet. Är det ändamålsenligt att endast reglera samordning mellan de utpekade myndigheterna eller vore det rimligare att ge centret ett bredare samordningsansvar? FOI anser att god samverkan mellan den egna myndighetens verksamhet inom cyberområdet och det Nationella cybersäkerhetscentret är av

yttersta vikt. FOI bedriver idag inom sitt totalförsvarsuppdrag cybersäkerhetsforskning på såväl teknisk som organisatorisk och samhällelig nivå samt ger expertstöd inom cyberdomänen vilket på ett tydligt sätt bidrar till att stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera cyberhot. Myndigheten utgör på så sätt en naturlig nod för tillämpad forskning inom cybersäkerhetsområdet.

Samverkan avseende det förebyggande uppdrag centret har enligt förordning [2025:237], 3 §, 4p bör särskilt beaktas. Vid FOI beforskas och praktiseras metoder för prediktion, prövning, värdering och förstärkning av cyberförmåga. Vidare finns den nationella resursen Crate vid myndigheten; en cyberanläggning för övning och träning inom cyberdomänen samt teknisk cybersäkerhetsforskning. Här finns stora möjligheter till utbyggd samverkan med positiv effekt på svensk cyberförsvarsförmåga. FOI kan bidra till centret med ett utpekat ansvar för kunskapsuppbyggnad och -tillämpning i form av metodutveckling, träning och övning. Det skulle dock förutsätta finansiering kopplat till engagemanget givet att FOI är en uppdragsfinansierad myndighet.

Avslutningsvis och sammanfattningsvis anser FOI att det föreliggande betänkandet inte på ett önskvärt sätt visar hur verksamheten inom centret stärks med det nya huvudmannaskapet relativt det läge som rådde då såväl huvudmannaskap för centret som ansvar för den nationella CSIRT:en låg hos MSB. Den otydlighet avseende ansvarsfördelning i det strategiska och operativa cybersäkerhetsarbetet mellan centret och MSB som utredningen lyfter fram uppstod i och med att FRA tog över huvudmannaskapet för centret. Utredningen föreslår att detta åtgärdas genom att flytta verksamhet från MSB till FRA, vilket är positivt, men utredningen förblir otydlig avseende hur förmågor på nationell nivå avseende exempelvis ledningsmetoder, normering och delad lägesbild ska tillföras och stärkas.

Detta remissvar har beslutats av överdirektör Lena Nyberg efter föredragning av enhetschef Pauline Ärleback. I den slutliga handläggningen har även jurist Filip Torstensson, informationssäkerhetschef Andreas Sundberg, säkerhetsskyddschef Johan Bäckström, stabschef Niclas Karlsson och avdelningschef Emil Hjalmarson deltagit.

.....
Lena Nyberg

.....
Pauline Ärleback

Datum

2025-09-23

Beteckning

FOI-2025-1233

Sändlista:

Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, fo.remissvar@regeringskansliet.se
fo.ech.remissvar@regeringskansliet.se

Internt FOI

Registrator

GD-sekreterare

Senior rådgivare

Chefsjurist

AC